Provincie Zeeland
T.a.v. College van Gedeputeerde Staten van Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Middelburg, 25 februari 2019

Onderwerp: zienswijze ontwerpbesluit Wet Natuurbescherming ZK18000123 Groene Poort BV Rilland

Geachte heer/mevrouw,

Op 16 januari 2019 heeft u bekend gemaakt dat u het voornemen heeft om vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming te verlenen voor het oprichten en gebruiken van een co-vergistingsinstallatie aan de Bathpolderweg 10 te Rilland. Hieronder onze zienswijze met betrekking tot dit ontwerp-besluit.

In de zienswijze gaan we in op een viertal punten.

- Er is gewerkt met een wijziging in een vergunde situatie. Dit is hier niet aan de orde. Er is niet eerder een vergunning Natuurbeschermingswet 1998 verstrekt;
- Er is summier onderzoek gedaan en ook nog eens zeer gefragmenteerd. Dit is geen degelijke beoordeling van negatieve effecten i.r.t. de gebiedsbescherming;
- De toetsing van de negatieve effecten vertoont op een aantal vlakken hiaten. Zeker en vooral op de stikstofemissies;
- Vanuit de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) is er ontwikkelruimte toegekend. Dit is door de uitspraak van het HvJ in strijd met de Habitatrichtlijn.

Vooraf aan het behandelen van deze viertal punten willen we ook in algemene zin ingaan op onze bezwaren tegen een co-vergistingsinstallatie op deze locatie.

Algemene bezwaren
Biovergisting levert een relatief kleine bijdrage aan de energietransitie. Het is niet haalbaar om het potentieel aan energieopwekking te benaderen van bijv. zon- of windenergie. Daarvoor is er simpelweg te veel land of bio-industrie nodig. De biovergister verwerkt een klein deel van de grote

Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg
t 0118 654180
e info@zmf.nl
i zmf.nl

mestoverschotten uit de bio-industrie door methaangas te winnen. Het mestoverschot neemt er niet door af. De gewenste afname van het aantal dieren in de bio-industrie blijft nog uit. Het restproduct uit de installatie, digestaat, is ook een weer afvalproduct dat vergelijkbare eigenschappen heeft als de mest uit de bio-industrie.
Voor deze locatie moet de mest vanaf grotere afstand worden getransporteerd. Een groot deel van de CO2 emissies die voorkomen wordt door de mest te vergisten wordt weer uitgestoten door o.a. de transportbewegingen.
Er bestaat maatschappelijke zorg over gezondheidsrisico's van mestbewerking. Deze zorg wordt door de provincie Noord-Brabant al onderkend. Gedeputeerde Staten van Brabant hebben besloten om beleid op te stellen op basis van het " voorzorgsbeginsel " ten aanzien van de gezondheidsaspecten van de vergunningverlening voor mestbewerkingsinstallaties. Provinciale Staten van Brabant hebben een motie aangenomen waarin Gedeputeerde Staten worden opgeroepen spoedig te komen tot een gezondheidskader voor mestbewerkende installaties. Virale of bacteriële bestemming is een flink risico in combinatie met de direct aangrenzende teelt van voedsel in de tuinbouw. Daarnaast wordt de digestaat mogelijk regionaal uitgereden op akkers en weilanden. Deze verspreiding van digestaat op akkers en weilanden kan dus ook een risico geven op bodemleven en het ecosysteem.

Kortom: biovergisting op deze wijze en op deze locatie heeft geen of een minimale winst voor de CO2 emissies. En er zijn daarnaast meerdere vraagtekens m.b.t. natuur, volksgezondheid en milieu.

Nieuwe situatie – geen wijziging
Het project dient geheel als een nieuwe situatie te worden beoordeeld in de zin van de Wet Natuurbescherming. Het niet gerealiseerde project uit 2010 is van geen betekenis.

Allereerst is de vergunde situatie uit 2010 nooit gerealiseerd en dus ook nooit in bedrijf geweest. Uit de brief van 5 oktober 2010 van GS voor de vergunningaanvraag 1998 Groene Poort blijkt dat het om een andere activiteit ging dan nu wordt aangevraagd. Het ging toen om een energieconcept met reststromen uit Zuid-West Nederland. Uit het graan zou bio-ethanol worden geproduceerd en het restproduct zou samen met o.a. meststoffen worden vergist in een biogasinstallatie. Het biogas zou dan weer gebruik worden voor de opwekking ven energie en warmte in de nabijgelegen kassen.
De activiteit die nu wordt aangevraagd gaat geheel uit van een leverantie van dierlijke mest of van deels afval. De import is ons overigens erg onduidelijk. Daarnaast is de koppeling met de regio niet aanwezig. De koppeling met de glastuinbouw bleek schijnbaar niet haalbaar.
De vergunde situatie is ook alleen aangevraagd in 2010 voor een fase 1 (digestaat dat uit de covergisting geheel wordt getransporteerd naar de navergister. En daarna getransporteerd naar de landbouw als

meststof). Op welke manier deze situatie zich verhoudt tot de nu aangevraagde vergunning is onduidelijk. Daarom is het noodzaak om een natuurtoets uit te voeren over het geheel.

Daarnaast is de vergunning uit 2010 een milieuvergunning. Een vergunning vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is toen niet afgegeven. Ook een ontheffing Flora- en Faunawet is, zo ver wij kunnen nagaan, nooit verleend of aan de orde geweest. Alleen dit leidt er al toe dat er in het ontwerpbesluit niet simpelweg kan worden verwezen naar de situatie uit 2010. Een toetsing van aanleg en exploitatie kan hier niet alleen gaan over een wijziging van vergunning, maar moet gaan over de gehele aanleg en exploitatie.

Summier en gefragmenteerd onderzoek naar effecten
Voor de mogelijke effecten t.a.v. soorten en gebieden vanuit de Wet natuurbescherming vinden wij in de meegeleverde stukken met het ontwerp-besluit een notitie en een tweetal rapporten.

- notitie voortoets naar mogelijke negatieve effecten van voorgenomen veranderingen oprichten Groene Poort B.V. – Actum Advies BV
- toetsing Wet natuurbescherming – gebiedsbescherming Groene Poort B.V. – HARO milieuadvies
- toetsing Wet natuurbescherming, biogascentrale te Rilland - Eelerwoude

Ten eerste is de notitie voor een voortoets wel summier opgezet. Vooral lastig is hierin dat milieueffecten en natuureffecten samen getoetst worden. Dit is zeer ongebruikelijk en maakt het bijna onmogelijk om op een goede wijze (gebruikelijk bij de Wet natuurbescherming) de mogelijke negatieve effecten te beoordelen op natuurgebieden en soorten.

Daarnaast is er nog de toetsing door Eelerwoude. Deze lijkt vooral de bescherming van soorten te toetsen. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat ook deze toets bedoeld was als voortoets. De effecten op natuurgebieden zijn ook hier weer omschreven en zeer summier aanwezig. Samengevat binnen één alinea worden alle mogelijke effecten weggeschreven. Alleen de stikstofdepositie vormt een uitzondering.

De stikstofdepositie is omschreven in het rapport van HARO advies. Hier komt het natuurgebied Brabantse Wal naar voren. Dit gebied werd in de voortoetsen nog niet genoemd als mogelijk effectgebied.

Een gefragmenteerd onderzoek en ook nog gecombineerd met een onderzoek naar milieueffecten leidt niet tot een degelijke afweging van mogelijke negatieve effecten voor de gebiedsbescherming in de Wet Natuurbescherming.

Effectbeoordeling

Naast dat uit bovenstaande blijkt dat er een toetsing van de effecten voor een nieuwe situatie noodzaak is, en dat het onderzoek zeer gefragmenteerd is, vertoont de toetsing ook flinke hiaten.

Stikstofdepositie

a) *Luchtfilters en ammoniak*

Allereerst is het onbekend wat de import is naar de installatie qua verhouding tussen afval en mest. Ook de soort mest en soort afval is onduidelijk. Het blijft daarbij in de rapportages ook onduidelijk wat de worst-case situatie is voor de emissies; welke combinatie van afvalsoort en gecombineerd met welke mestsoort levert de hoogste stikstofemissies op? Afval kan zeer diverse componenten bevatten. Dit is ons inziens op geen enkele manier meegewogen in de berekeningen voor stikstof. Daardoor is het is onduidelijk welke totale hoeveelheden ammoniak in de installaties kunnen ontstaan (worst-case) voordat deze door de luchtwassers worden geleid.

Als tweede zijn de vermelde hoeveelheden qua emissies in geen vergelijk en vele malen lager dan andere co-vergissingsinstallaties in het land. Dit komt op ons heel vreemd over. Nergens wordt de indruk gewekt dat het hier gaat om een volledig nieuwe technologie. Daar komt nog bij dat er bijvoorbeeld in Bemmel nog steeds grote problemen zijn met het gecontroleerd houden van de emissies.
Het rapport bevat alleen algemene opmerkingen over de luchtwassers. Er is veel marketing aanwezig en weinig zicht op realistische en feitelijk rendementen. Er is sprake van een onwaarschijnlijk hoog verwijderingsrendement van 99,77%. In een kamerbrief van 3 april 2018 presenteert de Minister twee rapporten van de WUR. Uit het WUR rapport 1082 volgt dat er geen enkele combinatie van chemische biologische luchtwassers is die feitelijk beter scoort dan 95%. Het gemiddelde van de metingen was 86%. Daarmee voldoet de toetsing op geen enkele manier aan de eisen. Een voorzorgsbeginsel is niet ingebouwd en er is niet uitgegaan van een worst-case situatie.

Door bovenstaande punten twijfelen wij ten zeerste aan de realiteit van de input en de berekening van de stikstofemissies. Er kan op dit moment zeker niet geconcludeerd worden dat het project de natuurlijke kenmerken van de omliggende natuurgebieden niet zal aantasten.

b) *Vervoersbewegingen en stikstof*

De vervoersbewegingen worden verlaagd ten opzichte van de vergunning uit 2010. Maar nergens is onderbouwd hoe deze bewegingen verlaagd kunnen worden. Een snelle berekening geeft ons heel andere cijfers.

De aanvoer van 330.000 ton mest en ander afval gebeurd volgens de rapportage van Groene Poort met vrachtwagens die 20 ton kunnen vervoeren. Dit zijn dus 16.500 vrachtwagens per jaar en dus (x2) 33.000 vervoersbewegingen per jaar. Per dag gaat het dan voor de aanvoer om 110 vervoersbewegingen per dag (300 dagen per jaar in bedrijf).

Het digestaat moet ook afgevoerd. In de eigen berekeningen rekent Groene Poort bij het laden en lossen met 30 vrachtwagens per dag. Dit zijn dus 60 vervoersbewegingen per dag voor de afvoer van het digestaat. In onze logica gaat dit zeer waarschijnlijk met andere vrachtwagens dan de aanvoer. Het is niet alleen een ander product dan de mest, maar het gaat ook naar andere locaties.

Wij vermoeden dat het biogas op de locatie wordt ingevoed op het openbaar gasnet. Dit is niet omschreven. Als het invoedingspunt op een andere locatie is dan zouden er nog meer vervoersbewegingen bij komen.

De aanvoer en afvoer opgeteld komen wij op 170 vervoersbewegingen van vrachtwagens per dag. Dit is veel meer dan de 68 stuks per dag die in het rapport van HARO zijn opgenomen voor de berekening van de stikstofdepositie.

Het lijkt in de tekst ook nog een berekening tot aan de N289. Dit is onterecht. De locatie van de vergisting is vreemd t.o.v. de locatie van de mest- en afvalstoffen. Daarom moet ook de stikstof van de vervoersbeweging op de N289 en A58 worden meegewogen.

De bovenstaande gegevens vragen om een nieuwe berekening in Aerius. Er is met onjuiste cijfers gerekend.

Relevante natuurgebieden
De relevante natuurgebieden zijn in de voortoetsen schijnbaar beperkt tot in de notitie Oosterschelde en Westerschelde & Saeftinghe en bij het rapport van Eelerwoude inclusief Markiezaat. Dit komt ons erg vreemd voor. Er is geen enkele motivatie aanwezig waarom, bijvoorbeeld voor een Brabantse Wal, er geen negatieve effecten zullen zijn door de biovergisting. In de beoordeling van de stikstofdepositie blijkt ook een negatief effect op de Brabantse Wal. In de alinea hiervoor is al aangegeven dat dit effect flink wordt onderschat.

Vervoersbewegingen en geluid
Effecten op geluid door de vervoersbewegingen bij bijvoorbeeld de Brabantse Wal zijn niet in het onderzoek betrokken. Steeds komt naar voren dat de mest wordt geleverd vanuit Oost-Brabant. Er wordt duidelijk niet gekozen voor een biovergisting in de nabijheid van de mestproductie. Dit leidt ertoe dat de geluidseffecten van de vervoersbewegingen in z'n geheel (van start in Oost-Brabant naar Rilland en vice versa moeten worden beoordeeld. Niet in de notitie noch het rapport van Eelerwoude wordt ingegaan op geluidsaspecten i.r.t. de gebiedsbescherming Wet natuurbescherming.

Ook te simpel is omgegaan met de vervoersbewegingen in nabijheid van de biovergisting en in relatie tot het natuurgebied Oosterschelde. Er zou geen akoestisch probleem zijn door de afname van het aantal vervoersbewegingen. Eerder hebben we al aangegeven dat er niet kan worden gerefereerd aan de eerdere milieuvergunning uit 2010 voor een vergunning Wet Natuurbescherming. Hierboven hebben we ook al onderbouwd dat de afnames van de vervoersbewegingen onmogelijk zijn. De conclusie is dus voorbarig en onterecht.

Cumulatie van effecten
Er is op geen enkele wijze aandacht besteed aan de mogelijke cumulatie van effecten van stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden. Er is geen combinatie gelegd met andere plannen of projecten die significante gevolgen hebben door de stikstof en ammoniak.

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)
Er is ontwikkelingsruimte toegekend op basis van het PAS. Deze regeling blijkt door de uitspraak van het HvJ op diverse punten in strijd met de Habitatrichtlijn. Voor een onderbouwing van deze stelling verwijzen wij primair naar de conclusies van de Advocaat Generaal van 25 juli 2018 en het arrest van HvJ van 7 november 2018. Wij verzoeken u in te gaan op de consequenties van dit arrest voor de onderhavige vergunningaanvraag.

Conclusie

Concluderend vinden wij dat de natuurtoetsen ontoereikend zijn om vergunning te kunnen verlenen. Er is gewerkt met een verkeerde en niet feitelijke uitgangssituatie, er is zeer summier onderzoek gedaan en er zijn hiaten in het onderzoek. De PAS blijkt op diverse punten in strijd met de Habitatrichtlijn.

Wij vragen u de vergunning niet te verlenen en de natuurtoetsen eerst flink te laten verbeteren; een veel betere effectbeoordeling is nodig!

Met vriendelijke groet,

Ira von Harras
directeur